

MINISTERSTWO
GOSPODARKI MORSKIEJ
I ŻEGLUGI ŚRÓDLĄDOWEJ

Warszawa, dnia 2 października 2020 r.

Anna Moskwa
Podsekretarz Stanu

BKAW.ZSWP.053.41.2020.JK(AM)

Pan Wojciech Bobowski

Przewodniczący Rady Powiatu Przemyskiego

Pan Kazimierz Cap

Przewodniczący Rady Gminy Bircza

Szanowni Państwo,

odpowiadając na petycję Rady Powiatu Przemyskiego i Rady Gminy Bircza, przekazaną w dniu 19 sierpnia 2020 r. przez Kancelarię Prezesa Rady Ministrów, w sprawie podjęcia działań, w tym przyjęcia programu rządowego, w celu zabezpieczenie przed powodzią Mieszkańców Gmin Powiatu Przemyskiego, przedstawiam, co następuje.

Podległe ministrowi właściwemu do spraw gospodarki wodnej Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie (PGW WP) realizuje inwestycje i prace utrzymaniowe na ciekach w celu zwiększenia bezpieczeństwa powodziowego kraju. Jednostki terenowe PGW WP dokonują regularnych przeglądów i kontroli stanu koryt rzek i potoków. Takie przeglądy dokonywane są również po każdym wezbraniu. Informacje o potrzebach rzeczowych i finansowych, wynikające z przeglądów, są zbierane i poddane analizie w jednostkach terenowych, a następnie przekazywane do Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej PGW Wody Polskie, który analizuje dane zgłoszenie i zarządza planem finansowym jednostki. Głównym kryterium klasyfikacji poszczególnych zadań do realizacji jest zasada objęcia utrzymaniem w pierwszej kolejności urządzeń istotnych z punktu widzenia ochrony przeciwpowodziowej:

- wały przeciwpowodziowe,
- stacje pomp,
- zbiorniki retencyjne.

W ramach powyższego, PGW WP RZGW w Rzeszowie, na którego obszarze działania leży Powiat Przemyski, zrealizowało w latach 2018-2020 następujący zakres prac utrzymaniowych w województwie podkarpackim:

- w roku 2018:
 - 99,3% wałów przeciwpowodziowych, pozostałe 0,7% stanowiły wały, które nie podlegały wykoszeniu ze względu na niski porost traw i nie stanowiły zagrożenia powodziowego,
 - 100% stacji pomp,
 - 89,2% zbiorników, pozostałe 10,8% stanowiły zbiorniki nieposiadające znaczenia dla zabezpieczenia powodziowego.
- w roku 2019:
 - 99,6% wałów przeciwpowodziowych, pozostałe 0,4% stanowi wał objęty zadaniem inwestycyjnym wyłączony z eksploatacji,
 - 100% stacji pomp,

- 89,2% zbiorników, pozostałe 10,8% stanowiły zbiorniki nieposiadające znaczenia dla zabezpieczenia powodziowego.
- w roku 2020 zostało zaplanowane do utrzymania:
 - 98,7% wałów przeciwpowodziowych, pozostałe 1,3% stanowi wał objęty zadaniem inwestycyjnym wyłączony z eksploatacji,
 - 100% stacji pomp,
 - 89,2% zbiorników, pozostałe 8,8% stanowiły zbiorniki nieposiadające znaczenia dla zabezpieczenia powodziowego.

Z powyższego wynika, że w latach 2018-2020 urządzenia wodne istotne z punktu widzenia zabezpieczenia powodziowego, położone na terenie administrowanym przez RZGW w Rzeszowie były (i są obecnie) objęte pracami utrzymaniowymi w pełnym wymiarze. Koryta cieków, w razie konieczności, podlegają zabiegom konserwacyjnym na odcinkach uregulowanych, natomiast na naturalnych (nieuregulowanych) odcinkach cieków, wykonuje się głównie prace udrożnieniowe, umożliwiające swobodny spływ wód.

Odnosząc się do kwestii zapewnienia kompleksowych działań, w tym utworzenia programu na szczeblu rządowym, w celu zwiększenia bezpieczeństwa przed powodzią Mieszkańców Powiatu Przemyskiego, wyjaśniam, że obecnie obowiązującym dokumentem, definiującym listę działań strategicznych o najwyższym priorytecie (rekomendowanych do realizacji w latach 2016 – 2020) oraz listę działań buforowych (o niższym priorytecie), rekomendowanych do realizacji po wdrożeniu działań strategicznych, jest Plan Zarządzania Ryzykiem Powodziowym (PZRP). Dokument ten przyjęty został w dniu 29 listopada 2016 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. Planowane i realizowane przez PGW WP RZGW w Rzeszowie zadania inwestycyjne mające na celu poprawę ochrony przeciwpowodziowej, wynikające z Planów zarządzania ryzykiem powodziowym (PZRP), zostały ujęte w Programie planowanych inwestycji w gospodarce wodnej PGW Wody Polskie, zatwierdzonym przez Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej. Są to 43 zadania o łącznej wartości przekraczającej 2 mld zł, planowane do realizacji na przestrzeni kolejnych lat. Natomiast w roku 2020 na terenie RZGW w Rzeszowie zostały przewidziane do wykonania roboty budowlane, prace projektowe i wypłata odszkodowań na kwotę ponad 132 mln zł. Działania te mają na celu poprawę ochrony przeciwpowodziowej w województwie podkarpackim.

Jednocześnie wyjaśniam, że PGW WP prowadzi obecnie prace nad projektem „Przeгляд i aktualizacja planów zarządzania ryzykiem powodziowym” (aPZRP), współfinansowanym ze środków POIiŚ 2014-2020. Prace nad realizacją projektu aPZRP rozpoczęto w marcu br., a planowane ich zakończenie to marzec 2022 r. W chwili obecnej w ramach aPZRP prowadzone są prace nad przygotowaniem listy działań rekomendowanych do realizacji, które skutecznie przyczynią się do realizacji celów głównych PZRP tj. obniżenia istniejącego ryzyka powodziowego oraz poprawy systemu zarządzania ryzykiem powodziowym. W ramach powyższego wykonawca aPZRP ma przeanalizować następujące zadania przyczyniające się do zwiększenia bezpieczeństwa przeciwpowodziowego na terenie Powiatu Przemyskiego:

1. Zabezpieczenie przed powodzią m. Nowa Wieś w Gm. Bircza poprzez kształtowanie koryta potoku Stupnica w km 11+300-12+000;
2. Ubezpieczenie prawego brzegu rzeki Wiar w km 6+000-6+065 w m. Nehrybka, Gmina Przemysł;
3. Przebudowa prawego wału rzeki Wiar w km 1+200 - 7+050 na terenie miasta Przemysł, w m. Nehrybko i Łuczyce, Gm. Przemysł;
4. Przebudowa lewego wału rzeki Wiar w km 1+200 - 4+250 na terenie miasta Przemysł, Gm. Miasto Przemysł;
5. Ochrona przeciwpowodziowa m. Przemysł - wykonanie zabezpieczenia prawego brzegu rz. Wiar w km 4+760-4+890 (zagrożony wał przeciwpowodziowy), 4+400-4+500 oraz lewego brzegu w km 2+400-2+500 w m. Przemysł;
6. Budowa prawego wału rzeki Wiar (przedłużenie istniejącego wału o około 300m) w km rzeki 7+050 - 7+350;
7. Zabezpieczenie przed powodzią miejscowości Nehrybka, miasta Przemysł oraz miejscowości Pikulice poprzez odcinkowe kształtowanie koryta rzeki Bonie (Jawor) w km 0+320-4+900;
8. Zabezpieczenie przed powodzią terenów zlewni potoku Sielec w Przemysłu.

Biorąc pod uwagę aktualne wyniki przeprowadzonych analiz w ramach aPZRP na obszarze zlewni planistycznej górnego Sanu, do których posłużyły zaktualizowane w II cyklu planistycznym mapy zagrożenia i ryzyka powodziowego, opracowane w ramach „Przeглядu i aktualizacji map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego” (skrót: aMZP i aMRP), stwierdzono spadek poziomu ryzyka

powodziowego na rzece San w stosunku do wyników analiz ryzyka przeprowadzonych w ramach pierwszego cyklu planistycznego PZRP. Na podstawie ww. analizy wskazano również obszary problemowe, tj. obszary na terenie których poziom ryzyka powodziowego jest najwyższy i dla których rekomendowane do realizacji będą działania służące zmniejszeniu ryzyka powodziowego na tym obszarze. W zlewni planistycznej górnego Sanu wskazano m.in. charakteryzujący się wysokim ryzykiem powodziowym obszar problemowy San-Przemysł.

Aktualnie przy wykorzystaniu m.in. takich narzędzi jak modele hydrauliczne, bazując na lokalizacji obszarów problemowych o największym zagrożeniu powodziowym, weryfikowana jest wstępna lista działań. Ostateczna spriorytetyzowana lista działań planowanych w ramach aPZRP zostanie określona, bazując na wynikach analiz: rozkładu ryzyka powodziowego, hydrologicznych i hydraulicznych, kosztów i korzyści, wielokryterialnej (z doбором szeregu obiektywnych kryteriów powodziowych, środowiskowych czy ekonomicznych) oraz oceny zgodności przyjętych ostatecznych wariantów działań z wymogami prawnymi i środowiskowymi. Przedstawione metodyczne podejście pozwoli wyłonić optymalne warianty planistyczne dla obszarów problemowych o największym ryzyku powodziowym na obszarze dorzeczy w skali całego kraju, w tym także na obszarze zlewni planistycznej Górnego Sanu.

Wstępne projekty aktualizacji planów zarządzania ryzykiem powodziowym przygotowane zostaną w listopadzie 2020 r., a do grudnia 2020 r. planowane jest wstępne przeprowadzenie uzgodnień i opiniowanie projektów aktualizacji planów zarządzania ryzykiem powodziowym. Zgodnie art. 173 ust. 8 Prawo wodne w terminie 6 miesięcy od dnia podania do publicznej wiadomości projektów planów zarządzania ryzykiem powodziowym, zainteresowani będą mogli zgłaszać pisemne uwagi do ustaleń zawartych w projektach tych planów. Zainteresowani mogą również uczestniczyć w konsultacjach społecznych projektu aPZRP w I połowie 2021 r.; aktualne informacje nt. przedmiotowego projektu dostępne są na stronie www.stoppwodzi.pl.

Ponadto PGW WP, widząc potrzebę zapewnienia bezpieczeństwa przed powodzią w Powiecie Przemyskim, zaplanowało 20 zadań utrzymaniowych w tym obszarze z terminem ich realizacji w roku bieżącym. Są to głównie zadania, polegające na remontach lub konserwacji ubezpieczeń i budowli regulacyjnych, stanowiących własność właściciela wód, pracach ziemnych i porządkowych, a także wykaszaniu, usuwaniu drzew, krzewów, roślin oraz przeszkód naturalnych. Szacunkowy koszt tych zadań to 830 925,50 zł. Wykaz tych prac przekazuję w załączniku nr 1.

W czasie intensywnych opadów w czerwcu br., podczas których wystąpiły wezbrania i lokalne podtopienia głównie w południowej części kraju, PGW WP na bieżąco monitorowało sytuację meteorologiczno-hydrologiczną na rzekach i obiektach, a w czasie wezbrań współpracowało z Wojewódzkimi, Powiatowymi oraz Gminnymi Centrami Zarządzania Kryzysowego, a także Rządowym Centrum Bezpieczeństwa. Gospodarka wodna na zbiornikach i stopniach wodnych była prowadzona zgodnie z obowiązującymi pozwoleniami wodnoprawnymi i instrukcjami gospodarowania wodą, w oparciu o prognozy oraz analizy sytuacji hydrologiczno-meteorologicznej, do których były na bieżąco dostosowywane dyspozycje zrzutów ze zbiorników. Zbiorniki spełniły swoje zadanie i przyczyniły się do redukcji wysokości wezbrania kilkukrotnie wchodząc w strefę pojemności powodziowej. Niestety niemożliwe było uniknięcie strat w przypadku wystąpienia opadów o dużej wydajności, powodujących bardzo szybkie wzrosty poziomu wody w rzekach. W wyniku zaistniałych szkód Minister Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej wystąpił do Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji o uruchomienie rezerwy celowej na przeciwdziałanie i usuwanie skutków klęsk żywiołowych na wydatki związane z usunięciem szkód na kwotę 94,5 mln zł, jednak środki te nie zostały przyznane. W tej sytuacji najpilniejsze zadania są realizowane ze środków własnych PGW WP w bieżącym roku, a pozostałe będą planowane na kolejne lata. Aby w przyszłości zapobiegać tego typu wydarzeniom, mającym zagrożenie dla życia, zdrowia i mienia ludzkiego, PGW Wody Polskie realizują zadania inwestycyjne, zwiększające ochronę przed powodzią, takie jak: budowę, przebudowę i rozbudowę wałów przeciwpowodziowych, budowę zbiorników czy regulację koryt cieków i modernizację istniejącej zabudowy. Szczegółowy wykaz działań inwestycyjnych na terenie województwa podkarpackiego zawiera załącznik nr 2.

Podsumowując pragnę podkreślić, że w przypadku wystąpienia ekstremalnych zjawisk pogodowych, nasilających się w wyniku ocieplania klimatu, koryta cieków (pomimo prowadzonych przez PGW WP działań przeciwpowodziowych) nie mieszczą występujących wówczas przepływów i w konsekwencji dochodzi do zalewania przyległych terenów. Dlatego też oprócz zapewnienia właściwego poziomu

finansowania inwestycji i prac utrzymaniowych na ciekach, istotne jest również podejmowanie działań, które będą niwelować problemy, związane z ocieplaniem się klimatu. Zapewniam przy tym, że MGMIŻŚ oraz PGW WP podejmuje regularne działania w zakresie zwiększania poziomu finansowania ochrony przed powodzią, w tym ze środków UE. W chwili obecnej trwają również prace nad kształtem i strukturą podziału środków nowej perspektywy finansowej UE. Ministerstwo Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej dokłada starań, aby jak największa część tych środków mogła być wykorzystana do finansowania zadań w zakresie gospodarki wodnej, w tym ochrony przeciwpowodziowej.

Ponadto Ministerstwo Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej we współpracy z innymi resortami prowadzi prace legislacyjne, które mają na celu ograniczenie skutków zmian klimatu, w tym ekstremalnych susz, jak i gwałtownych ulew. Są to m.in. rozwiązania mające na celu rozwój tzw. zielono-niebieskiej infrastruktury, systemów retencji z wykorzystaniem rozwiązań opartych na przyrodzie oraz „odbetonowanie” terenu. Obecne trendy zagospodarowania przestrzeni, polegają bowiem na intensywnym zabudowywaniu powierzchni nieruchomości, co w konsekwencji zwiększa spływ powierzchniowy wód, które (zamiast zasilać wody podziemne) trafiają do koryt cieków, a ostatecznie do Morza Bałtyckiego. Prowadzone obecnie działania legislacyjne na rzecz zwiększenia retencji poprawią poziom bezpieczeństwa powodziowego poprzez skuteczniejsze zapobieganie zalaniom i podtopieniom, będących obok ekstremalnych zjawisk suszy, konsekwencją zmieniającego się klimatu.

Mając na uwadze konieczność zwiększenia zakresu działań, mających na celu zapewnienie ochrony przed powodzią w Powiecie Przemyskim pozytywnie rozpatruję petycję Rady Powiatu Przemyskiego i Rady Gminy Bircza. Jednakże wyjaśniam, że w zakresie utworzenia programu rządowego, którego celem będzie realizacja inwestycji przeciwpowodziowych na dopływach rzeki San, przedmiotową petycję rozpatruję negatywnie, ponieważ funkcjonujący obecnie Program Zarządzania Ryzykiem Powodziowym swoim zakresem obejmuje obszar całego kraju, w tym Gminy Bircza i Powiatu Przemyskiego.

Z poważaniem,

Anna Moskwa

Podsekretarz Stanu

/podpisano kwalifikowanym
podpisem elektronicznym/

Załączniki – zgodnie z treścią.

Do wiadomości:

Pani Anna Wójcik - Biuro Prezesa Rady Ministrów.